

Praca oryginalna
Original paper

Farkhondeh Jamshidi¹, Iraj Nazari², Hossein Tahmasbian Malayeri³, Zahra Rahimi³, Maria Cheraghi⁴

Wzorce używania narkotyków przez osoby dobrowolnie przebywające w ośrodkach leczenia uzależnień w prowincji Chuzestan w Iranie, 2014–2015

Pattern of drug abuse in addicts self-referred drug rehabilitation centers in Khuzestan province – Iran, 2014–2015

¹Social Determinant of Health Research Center, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

²Department of Surgery, School of Health, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

³Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

⁴Menopause Andropause Research Center, Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences, Ahvaz, Iran

Streszczenie

Cel pracy: Określenie długoterminowych wzorców używania narkotyków i wpływających na nie czynników demograficznych u osób uzależnionych, dobrowolnie leczonych w ośrodkach leczenia uzależnień w prowincji Chuzestan.

Materiał i metody: Zastosowano metodę badań przekrojowych, opisowych i analitycznych, którymi objęto 4400 osób uzależnionych, dobrowolnie przebywających w ośrodkach leczenia uzależnień w prowincji Chuzestan w okresie od marca 2014 r. do marca 2015 r. Zebrane dane poddano analizie za pomocą programu komputerowego SPSS w wersji 22. Odchylenia średnie i standardowe wyliczono dla zmiennych ciągłych, natomiast częstotliwość i częstotliwość procentową obliczano dla zmiennych nominalnych i klasyfikacyjnych. Do ustalenia relacji pomiędzy zmiennymi zastosowano testy *t*, χ^2 oraz ANOVA. Poziom istotności określono na poziomie poniżej 0,05.

Wyniki: Ustalono, że 97,5% osób badanych stanowili mężczyźni. Średni wiek badanych wynosił 38,21 ±10,52 roku. Najczęściej zażywanym narkotykiem było opium (50,6%), a głównym sposobem jego przyjmowania – palenie (69,4%). Najczęstszą motywacją do sięgnięcia po narkotyki była przyjemność (wśród mężczyzn) oraz problemy rodzinne (wśród kobiet). Większość badanych (67,2%) już wcześniej odstawiła narkotyki. Pomiędzy grupą mężczyzn a grupą kobiet stwierdzono statystycznie istotne ($p < 0,05$) różnice w zakresie powodów zgłoszenia się do ośrodka leczenia, sposobów stosowania narkotyków oraz częstotliwości ich zażywania.

Wnioski: Uzyskane wyniki wskazują, że w celu osiągnięcia głównych celów profilaktycznych konieczne jest uwzględnienie wielu czynników, takich jak miejscowe przepisy dotyczące narkotyków, podnoszenie świadomości w poszczególnych warstwach społeczeństwa oraz zapewnienie odpowiedniej infrastruktury kulturalnej i sportowej.

Słowa kluczowe: uzależnienie, używanie narkotyków, Ahvaz.

Abstract

Aim of the study: We aimed to determine the pattern of drug use and the affective demographic factors in addicts in self-referred drug rehabilitation centers in Khuzestan province.

Material and methods: It was a cross-sectional descriptive and analytic study which has done on 4400 addicts in self-referred drug rehabilitation centers in Khuzestan province from March 2014 to March 2015. The collected data were analyzed in SPSS version 22 software. Mean and standard deviation were calculated for continuous variables and the frequency and percentage frequency were calculated for nominal and classified variables, and also *t*-test, χ^2 and ANOVA were used to examine the relationships between variables. The level of significance was considered less than 0.05.

Results: Finding has shown that 97.5% were male. The average age of subjects was 38.21 ± 10.52 . Most consumable drug in these people was opium (50.6%) and the main way of drug use was smoking (69.4%). In terms of motivation of using drug, in men were enjoyment and in women family problems had the highest relative percentage. The majority of subjects (67.2%) had a history of drug abandonment. The reason of referring to rehabilitation centers for treatment, types of using drug and the number of drug using, was significant difference between males and females ($p < 0.05$).

Conclusions: The results have shown that it is necessary to consider some issues including of provincial drug policy and increasing awareness at different levels of society and making appropriate cultural and sports spaces in order to achieve the primary preventive goals.

Key words: addiction, drug abuse, Ahvaz.

Wprowadzenie

Problem uzależnienia od narkotyków i skłonności do ich zażywania spowodował największy obecnie globalny kryzys zagrażający zdrowiu, jakości życia, stabilności politycznej i ekonomicznej, a także strukturze społecznej wielu krajów [1]. Na etiologię problemu narkotykowego wpływają różne czynniki – rasowe, genetyczne, fizyczne, fizjologiczne, medyczne, rodzinne, środowiskowe, społeczne, kulturowe i ekonomiczne oraz te związane z sytuacją na rynku pracy [2]. Zdaniem ekspertów największe znaczenie w kontekście etiologii uzależnień narkotykowych mają czynniki osobnicze, rodzinne i społeczne. Czynniki te, zarówno z osobna, jak i w powiązaniu ze sobą, skłaniają do sięgnięcia po narkotyki, a następnie prowadzą do uzależnień [1].

Według UNODOC (agendy ONZ zajmującej się zwalczaniem narkomanii i przestępczości) w 2006 r. narkotyki przyjmowało 200 milionów osób w wieku 15–64 lat (tj. 5% łącznej populacji w tej grupie wiekowej) [3]. Iran stanowi drogę tranzytową, którą narkotyki trafiają do Europy [4], i ma najwyższy na świecie odsetek osób zażywających narkotyki [5].

Z jednej strony narkotyki zagrażają osobie je stosującej, a także zdrowiu jej rodziny, a z drugiej strony – ze względu na ich niekorzystny wpływ na rozwój i dostatek społeczeństwa – uznaje się je za istotne i niepokojące zagrożenie, które wykracza już poza ramy zdrowotno-medyczne i stanowi problem społeczny [6]. Wyniki badania pokazały, że używanie narkotyków ma różnorodne negatywne konsekwencje, przy czym różne też są czynniki je kształtujące, takie jak grupy społeczne, rodzina i przyjaciele, szkoła i uczelnia, miejsce zamieszkania oraz cechy osobowości [7].

Introduction

Today, the problem of addiction and tendencies to addictive drug has turn into the most vital current global crisis which threatens health, welfare, political and economic stability, and social structure of many countries [1]. Various factors effect etiology of drug abuse and addiction, including racial, genetic, physical, psychological, medical and familial, environmental, social, cultural, and economic and job factors [2]. But specialists believe that individual, familial, and social factors are more effective in the etiology of drug abuse. These factors, alone or in relation with each other, lead to beginning of using drug and then addiction [1].

According to the UN Office for Drug Control and Crime Prevention in 2006, two hundred million people or 5 percent of the population who are 15–64 years old use drug in the world [3]. Iran is in the transit route of drugs to Europe [4] and it has the highest rate of drug use in the world [5].

On one hand, drug abuse endangers the person and then the health of family and on the other hand, due to its inhibitory effects on the growth and prosperity of society, it is considered as a serious and worrying threat so that today drug dependence has crossed health-medical borders and has become a social problem [6]. Results of the study showed that drug use not only has various negative consequences but also it is formed under a number of different factors, such as community groups, families and friends, school and university, residence and personal characteristics [7].

Skala problemu narkotykowego jest zmienna w czasie i różna w poszczególnych społeczeństwach. Pewne jest natomiast, że zażywanie narkotyków i jego zróżnicowanie nasila się w miarę upływu czasu. Obniża się także wiek pierwszego zażycia, co również świadczy o rosnącej randze problemu [7]. Kolejnym czynnikiem zwiększającym wagę problemu i wskazującym na konieczność prowadzenia badań nad uzależnieniami i ich zwalczania jest przestępczość związana z używaniem narkotyków. Ustalono, że osoby uzależnione dopuszczają się przestępstw częściej niż inne osoby. Głównym powodem jest tu koszt pozyskania narkotyku, który często zmusza osoby uzależnione do zdobywania środków w sposób sprzeczny z prawem [8].

Kluczową rolę w skutecznym zwalczaniu omawianego zagrożenia społecznego odgrywa zrozumienie problemu narkotykowego od strony naukowej. Specjaliści w dziedzinie medycyny od dawna dążą do zbadania zagadnienia, analizując je w wielu różnych aspektach [8]. W związku z tym celem niniejszego badania było określenie wzorców używania narkotyków i wpływających na nie czynników demograficznych u osób uzależnionych, dobrowolnie leczonych w ośrodkach terapeutycznych w prowincji Chuzestan.

Materiał i metody

Metody

Zastosowano metodę badań przekrojowych, opisowych i analitycznych, którymi objęto osoby uzależnione od narkotyków, dobrowolnie leczone w ośrodkach leczenia uzależnień w prowincji Chuzestan w okresie od 21 marca 2014 r. do 20 marca 2015 r.

Miejsce badania

Badanie przeprowadzono w prowincji Chuzestan, leżącej w południowo-zachodniej części Iranu. Obszar prowincji obejmuje 64 055 km². Ze spisu ludności przeprowadzonego w latach 2011–2012 wynika, że na terenie prowincji mieszka 4 531 720 osób, co czyni ją jedną z największych prowincji Iranu. Ze względu na jej położenie w południowo-zachodniej części kraju, mieszkańcy prowincji mogą bez trudu uzyskać dostęp do narkotyków, a wysokie bezrobocie i ograniczony zakres opieki społecznej powoduje wysokie ryzyko uzależnienia.

Drug prevalence and its rate of consumption varies from time to time and one society to another, but what is certain is that drug consumption and its diversity are increasing day by day and whatever it gets closer to the present time, the age of first use gets lower which increases the importance of this issue [7]. Other factors that increase the importance and necessity of doing research in the field of addiction and eradication of this problem is because of crime under drug addiction. It has been found that addicts participate in crime more than non-addicts frequently. The main reason is providing the cost of drug consumption which often force addicts to provide their needs illegally and illicitly [8].

Scientific understanding of drug abuse has played a major role in dealing effectively with this social damage and social and medical experts always have tried to do research about it and discuss and explain the issue from various aspects [8]. Therefore this study was designed to determine the drug consumption patterns and the effective demographic factors in addicts in self-referred drug rehabilitation centers in Khuzestan province.

Material and methods

Methods

This study was a cross-sectional descriptive and analytic study in which drug users in self-referred drug rehabilitation centers across the Khuzestan province were brought from March 21, 2014 to March 20, 2015.

Place of study

This research was carried out in the Khuzestan province which is one of the southwestern provinces in Iran. This province with an area of 64,055 km² and population of over 4,531,720 people, according to the census of population and housing in 2011–2012, is considered as one of the biggest provinces of Iran. Because this province has been placed in country's southwest border area, its residents can access to drugs easily and because of high rate of unemployment and the limited welfare facilities they are at high risk of developing addiction.

Materiał

Dane do badania pozyskano poprzez ogólnokrajową ankietę badającą wzorce używania narkotyków. W ankiecie uwzględniono dane demograficzne, wzorce używania narkotyków, czynniki motywujące do ich zażywania oraz powody poddania się terapii. Ankiety były wypełniane samodzielnie przez badanych, przy czym w przypadku osób niepiśmiennych lub nieposługujących się płynnie językiem perskim korzystano z pomocy ankietera.

Procedura

Po uzyskaniu zgody Komitetu ds. Etyki Uniwersytetu Medycznego Ahvaz, grupę badanych utworzyły wszystkie osoby, które w okresie od 21 marca 2014 r. do 20 marca 2015 r. zgłaszały się do ośrodków leczenia uzależnień. Wszystkim badanym jasno i kompleksowo wyjaśniono cele badania. W celu wyrażenia świadomej zgody na uczestnictwo w badaniu każdy badany podpisywał stosowne oświadczenie, a następnie otrzymywał do wypełnienia ankietę. Zebrane dane poddano analizie przy użyciu programu komputerowego SPSS w wersji 22.

Wielkość próby i sposób jej doboru

Metoda doboru próby w badaniu oparta była na spisie pacjentów. Badaniem objęto wszystkie 4400 osób leczonych w prywatnych i państwowych ośrodkach leczenia uzależnień w prowincji Chuzestan w okresie od 21 marca 2014 r. do 20 marca 2015 r.

Zgodność z normami etycznymi

Na przeprowadzenie badania uzyskano zgodę Uniwersytetu Medycznego Ahvaz Jundishapur.

Wszystkie procedury badawcze dotyczące osób badanych były zgodne z wymogami komisji ds. etyki Uniwersytetu Medycznego Ahvaz Jundishapur (nr referencyjny: IR. AJUMS.REC.1394.419). Wszyscy uczestnicy wyrazili świadomą zgodę na objęcie badaniem.

Analiza danych

W danych opisowych, odchylenia średnie i standardowe wyliczono dla zmiennych ciągłych, natomiast częstotliwość i częstotliwość procentową obli-

Material

Study data were collected through the national questionnaires of studying the pattern of drug use. The questionnaire contained demographic data, drug consumption patterns, motivation of drug use and reasons of addiction treatment in the subjects. The questionnaires were filled in the self-completion way and if people were illiterate or not fluent in Persian, the questionnaire was completed with the help of a right interviewer.

Procedure

After obtaining approval from the Ethics Committee of the Medical University of Ahvaz from March 21, 2014 to March 20, 2015, all people who referred to self-referred drug rehabilitation centers were chosen as the target population. The aims of this study were explained to the subjects completely and clearly. After participants agreed and completed the testimonial, they entered the study consciously. Then they were given the questionnaire of the study plan. The collected data were analyzed using statistical software SPSSv22.

Sample size and sampling method

The sampling method used in this study was based on the census and all 4400 patients referred to private and public drug rehabilitation centers in Khuzestan province were studied from March 21, 2014 to March 20, 2015.

Compliance with ethical standards

This study was founded by Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences.

All procedures performed in studies involving human participants were in accordance with the ethical committee of Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences with reference number: IR. AJUMS.REC.1394.419. Informed consent was obtained from all individual participants included in the study.

Data analysis

In descriptive data, mean and standard deviation were calculated for continuous variables and

czano dla zmiennych nominalnych i klasyfikacyjnych. Dla danych analitycznych do ustalenia relacji pomiędzy zmiennymi zastosowano test χ^2 ; test *t*-Studenta lub jego nieparametryczny równoważnik zastosowano w celu odniesienia binarnej zmiennej jakościowej do średniej zmiennej liczbowej. Do odniesienia multimodalnej zmiennej jakościowej do średniej zmiennej liczbowej zastosowano test ANOVA.

Wyniki

W grupie 4400 osób uzależnionych dobrowolnie zgłaszających się do ośrodków leczenia uzależnień było 4289 mężczyzn (97,5%) oraz 111 kobiet (2,5%). Średnia wieku wyniosła 38,21 ±10,52 roku. Osoby samotne stanowiły 23,1% badanych, a żyjące w związkach małżeńskich – 72,8%, 2,8% badanych było po rozwodzie, 1,1% stanowili wdowcy, a 0,2% – osoby zamieszkujące wspólnie. W miastach mieszkało 91,5% badanych, na wsi – 8,2%, a 2,0% prowadziło koczowniczy tryb życia. Większość badanych miała wykształcenie średnie (36,6%) (tabela I).

Większość badanych (51%) pracowała na pełen etat (co najmniej 5 dni pracy po 8 godzin dziennie), 22,7% regularnie wykonywało pracę w niepełnym wymiarze godzinowym, a 26,3% pracowało dorywczo. Większość osób bezrobotnych (78,3%) przyznała, że przed nałogiem miała pracę i utraciła ją wskutek problemów z narkotykami. Przeważająca grupa badanych przeznaczała jedną czwartą swoich przychodów na pozyskanie narkotyku.

Przeciętny wiek pierwszego zażycia narkotyków to 24,60 ±8,40 roku. Najczęściej stosowanym narkotykiem było opium (50,6%). Spośród wszystkich badanych 4% przyjmowało narkotyki dożylnie. W grupie tej najwięcej osób (38,3%) stwierdziło, że ten sposób zażycia narkotyku został polecony przez znajomych, a 40% po raz pierwszy przyjęło narkotyk w ten sposób na spotkaniu towarzyskim. Większość uczestników badania (56,8%) twierdzi, że narkotyki zażywają także ich znajomi. Najczęstszą motywacją do sięgnięcia po narkotyki była przyjemność (38,7%). Najpowszechniejszym sposobem zażywania narkotyku było palenie (70,2%).

Najczęstszą przyczyną decyzji o poddaniu się terapii był wpływ zażywanych narkotyków na stan umysłu (34,1%). Do ośrodka leczenia uzależnień zgłosiły się po raz pierwszy 1422 osoby (32,8%), natomiast 2914 osób (67,2%) leczęły się już wcześniej.

the frequency and percentage frequency were calculated for nominal and classified variables. In analytical data, χ^2 test was used to determine the relationship between qualitative variables, *t*-test or its nonparametric equivalent was used to relate the binary qualitative variable to the average of numerical variable and ANOVA test was used to relate the multimode qualitative variable to the average of numerical variable.

Results

Out of 4400 addicts who referred to the self-referred rehabilitation centers, 4289 persons (97.5%) were male and 111 persons (2.5%) were female. The average age of these people was 38.21 ±10.52. Among the subjects, 23.1% were single, 72.8% married, 2.8% divorced, 1.1% wife died and 0.2% were cohabitants. 91.5% were residents in a cities, 8.2% villagers and 2.0% were nomads. Most of the subjects had high school education (36.6%) (Table I).

Most subjects (51%) had a full-time job (at least 5 working days and 8 hours a day), 22.7% had a regular part-time job, 26.3% had an irregular part-time job. 78.3% of unemployed people said that they were employed before becoming an addict and they has lost their job after drug addiction. Most of the study subjects, one-quarter income were spends for their drug supply.

The average age of onset of drug use was 24.60 ±8.40 years old. The highest relative frequency of drug using was related to opium (50.6%). Among all subjects, 4% of them had experienced injective drug use. Most of them stated that the first suggestion for using drug was given to them by their friends (38.3%) and 40% started using drug in a friendly party for the first time. Most of the participants have reported a history of drug use on their acquaintances (56.8%). The subjects have reported that their motivation for using drug was pleasure (38.7%). The Most common drug use method was smoking (70.2%).

In most cases, the subjects reported that their tendency for addiction treatment was because of mental effects of drug use (34.1%). 1422 people (32.8%) had referred to the rehabilitation treatment centers for the first time and 2914 (67.2%) have experienced rehabilitation previously.

Tabela I. Charakterystyka demograficzna grupy badanych
Table I. Demographic characteristics of the subjects

Zmienna Variable		Liczba Number	%
Płeć Gender	mężczyźni male	4289	97,5
	kobiety female	111	2,5
Miejsce zamieszkania Permanent residence	miasto city	4027	91,5
	wieś village	362	8,2
	koczownicy nomads	11	0,2
Wykształcenie Education	niepiśmienni illiterate	185	4,2
	podstawowe primary	664	15,2
	gimnazjalne guidance	1331	30,5
	średnie high school	1585	36,3
	wyższe collegiate	588	13,5
	szkoła teologiczna theology	9	0,2
Stan cywilny Marital status	osoby samotne single	1009	23,1
	osoby zamężne/żonate married	3175	72,8
	rozwiedzeni divorced	121	2,8
	wdowcy widowers	49	1,1
	osoby zamieszkujące wspólnie cohabitation	8	0,2

Zmienna Variable		Liczba Number	%
Zamieszkanie z rodziną Live with family	tak yes	3595	85,1
	nie no	630	14,9
Miejsce zamieszkania Housing	własny dom private home	2414	58,1
	wynajem rental house	1540	37,1
	bez stałego miejsca zamieszkania not having a fixed place	85	2,0
	pozostałe other	117	2,8
Zawód Occupation	uczeń student at school	19	0,5
	student student at university	82	2,1
	żołnierz soldier	25	0,6
	gospodyni domowa housewife	60	1,5
	pracownik fizyczny worker	1418	36,3
	pracownik umysłowy employee	636	16,3
	rolnik farmer	141	3,3
	emeryt retired	264	6,8
	bezrobotny unemployed	400	10,2
	pozostali other	859	22

Średni okres używania narkotyków wyniósł 11,8 ±8,1 roku. Blisko trzy czwarte (72,8%) badanych zażywało narkotyki dwa lub trzy razy w tygodniu. Większość badanych (67,2%) odstawiła narkotyki średnio 3,58 ±4,45 razu, a średnia długość okresu odstawienia wyniosła 8,52 ±10,87 miesiąca.

The average time of using drugs was 11.8 ±8.1 years. 72.8% of them have used two or third times a week. Most of the subjects (67.2%) had experienced rehabilitation averagely 3.58 ±4.45 times and the average of non-addiction period was 8.52 ±10.87 months.

Analiza czynników motywacyjnych w kontekście płci wykazała, że najczęstszym powodem sięgnięcia po narkotyki była przyjemność (wśród mężczyzn) oraz problemy rodzinne (wśród kobiet). Zarówno mężczyźni, jak i kobiety wskazywali, że głównym powodem podjęcia terapii był wpływ narkotyków na stan umysłu. W obydwu grupach najczęściej stosowanym narkotykiem było opium, a palenie było najczęstszą metodą jego zażywania. Wszyscy badani (zarówno kobiety, jak i mężczyźni) przyznali, że przed terapią zdarzyło im się zażyć narkotyk co najmniej dwukrotnie w ciągu jednego dnia. Statystycznie istotną różnicę ($p > 0,01$) pomiędzy obydwoma grupami zaobserwowano w przypadku czynników motywacyjnych, powodów terapii, rodzaju narkotyku i częstotliwości zażywania. Nie stwierdzono różnic ($p < 0,05$) w zakresie sposobu zażywania i rodzaju narkotyku (tabela II).

Wyniki badania wskazały na istotną różnicę w zakresie stanu cywilnego, występowania problemów narkotykowych w rodzinie, rodzaju narkotyku i sposobu jego zażywania ($p > 0,001$). Statystycznie istotną różnicę zaobserwowano także pomiędzy wiekiem a rodzajem narkotyku oraz płcią a rodzajem narkotyku. Nie stwierdzono zależności pomiędzy wiekiem a sposobem zażywania oraz płcią a metodą zażywania ($p < 0,05$).

Dyskusja

Badanie zaprojektowano w celu zbadania wzorca używania narkotyków i wpływających na niego czynników demograficznych u osób uzależnionych, leczonych dobrowolnie w ośrodkach uzależnień w prowincji Chuzestan.

Wyniki badania pokazały, że większość osób zażywających narkotyki stanowili mężczyźni, co było do przewidzenia, mając na uwadze uwarunkowania społeczne i kulturowe w Iranie oraz fakt, że kobiety rzadziej niż mężczyźni zgłaszają się do ośrodków terapeutycznych [9]. Niemniej jednak ostatnio obserwuje się duże zmiany w zakresie odsetka kobiet zażywających narkotyki [10, 11].

Średnia wieku w grupie badanych wyniosła $38,21 \pm 10,52$ roku i była zbliżona do wyników, które uzyskali Abbasi i wsp. – $36,91 \pm 11,41$ roku [12], Shojaizadeh i Rabiian – 32,5 roku [13] oraz Sharifi i wsp. – $35,48 \pm 10,57$ roku [14].

Za jeden z czynników predykcyjnych uzależnienia uznaje się sytuację zawodową [15]. Badania poka-

In terms of gender and drug use motivation, enjoyment in men and family problems in women have had the highest relative percentage. Both females and males had reported that mental complications was their main reason for seeking treatment. In both groups, opium was mostly used and the most common consumption method was smoking. All subjects either male or female had stated that before seeking treatment, they have used drugs twice or more in a day. A significant difference was observed in drug use motivation, the reason for treatment, the type of drug and the number of drug use between two groups ($p > 0.01$) but no difference was observed between the method of drug use and the type of drug ($p < 0.05$) (Table II).

The results of this study have shown that there is a significant difference among marital status, history of drug use in family, the type of drug and the method of drug use ($p > 0.001$). A significant statistical difference was also observed between age and the type of drug and gender and the type of drug but no relationship between age and method of use and gender and method of use was observed ($p < 0.05$).

Discussion

This study was designed to investigate the pattern of drug use and its effective factors on those who referred to drug rehabilitation centers in Khuzestan province.

The results of this study showed that most of drug users were male which is predictable due to social and cultural situation in Iran and this fact that women refer to these centers less than men [9]. However recently, main changes have been made in the rate of drug use development in females [10, 11].

The average age of subjects was 38.21 ± 10.52 years old, those results probably were similar to Abbasi *et al.* as 36.91 ± 11.41 years [12], Shojaizadeh and Rabiian as 32.5 years [13] and Sharifi *et al.* 35.48 ± 10.57 years [14].

Job status is considered as a predictive factor of addiction [15] and studies have shown that people with a permanent job have less inclination to drug than those with a temporary job [16]. In the results of our study, 10% of people was unemployed, but 78.3% had been employed before being addict-

Tabela II. Różnice pomiędzy mężczyznami a kobietami
Table II. Different factors of drug abuse by sex wise

Zmienna Variable		Kobiety Female		Mężczyźni Male		Wartość p p-value
		Liczba Number	%	Liczba Number	%	
Czynnik motywujący Motivation of consumption	przyjemność enjoyment	30	28,8	1643	9/38	< 0,001
	bezrobocie unemployment	2	1,9	361	8,6	
	ciekawość curiosity	14	13,5	616	14,6	
	problemy fizyczne physical problems	20	19,2	528	12,5	
	problemy rodzinne i psychiczne family and mental problems	35	33,7	777	18,4	
	bezsenna insomnia	0	0	110	2,6	
	pozostałe other	3	2,9	182	31/4	
Powód decyzji o rozpoczęciu terapii Reason of tendency to treatment	powikłania fizyczne physical complications	32	30,5	1054	25,6	< 0,001
	przyczyny psychologiczne psychology	34	32,4	1410	34,2	
	problemy finansowe financial problems	13	12,4	640	15,5	
	ciąża pregnancy	3	2,9	2	0,1	
	kwestie prawne legal issues	2	1,9	26	0,6	
	małżeństwo marriage	1	1,0	131	3,2	
	rekrutacja recruitment	3	2,9	85	2,1	
	presja ze strony rodziny, przyjaciół i współpracowników pressure from family, friends and colleagues	10	9,5	495	11,5	
	pozostałe other	7	6,7	281	6,8	
Rodzaj narkotyku Type of drug	opium opium	60	55	2166	51,1	< 0,01
	mleczko makowe opium sap	8	7,3	856	20,2	
	heroina heroin	14	12,8	438	10,3	
	haszysz hashish	1	0,9	157	3,7	
	crack	3	2,8	115	2,7	

Tabela II. Cd.
Table II. Cont.

Zmienna Variable		Kobiety Female		Mężczyźni Male		Wartość p p-value
		Liczba Number	%	Liczba Number	%	
	krystaliczna meta (metamfetamina) crystal meth (methamphetamine)	13	11,9	207	4,9	
	ekstazy ecstasy	0	0	5	0,1	
	LSD LSD	0	0	3	0,1	
	kokaina cocaine	0	0	9	0,2	
	tramadol tramadol	5	4,6	174	4,1	
	środki uspokajające sedations	2	1,8	18	0,4	
	papierosy cigarette	0	0	2	0,01	
	alkohol alcohol	0	0	23	0,5	
	pozostałe other	3	2,8	65	1,5	
Sposób zażycia The way of consumption	palenie smoking	80	74,1	2972	70,1	0,72
	połknięcie eating	26	24,1	1129	26,6	
	zastrzyk injection	2	1,9	75	1,8	
	wdychanie inhalation			60	1,4	
	pozostałe other			2	0,01	
Częstotliwość zażywania Drug consumption	codziennie daily	43	39,8	851	20,3	< 0,001
	co najmniej dwa razy dziennie two times a day or more	60	55,6	3073	73,3	
	raz w tygodniu once a week	2	1,9	110	2,6	
	co najmniej dwa razy w tygodniu twice a week or more	3	2,8	98	2,3	
	pozostałe other			61	1,5	

zały, że osoby o stałym zatrudnieniu są mniej skłonne do sięgania po narkotyki niż osoby pracujące dorywczo [16]. W badaniu autorów osoby bezrobotne stanowiły 10% całej grupy, lecz spośród nich 78,3% miało pracę przed uzależnieniem. Fakt ten wskazuje na utratę statusu społecznego w wyniku nałogu.

Przeprowadzone przez autorów badanie wykazało także, że większość osób uzależnionych stanowią pracownicy fizyczni. Wyniki uzyskane przez innych badaczy były zbliżone, np. Sharifi i wsp. – 91,6% [14]. Mając na uwadze trudną sytuację i niskie przychody w tej grupie zawodowej, wynik ten należy uznać za uzasadniony.

W niniejszym badaniu najczęstszą przyczyną sięgania po narkotyki była przyjemność, choć z innego badania [14] wynika, że najbardziej powszechną motywacją jest ciekawość. Główną przyczyną zaistniałej rozbieżności mogą być różnice kulturowe między obydwoma grupami społecznymi.

Najczęściej stosowanym narkotykiem było opium, co jest zbieżne z badaniami innych autorów: Abbasiego i wsp. – 66% [12], Sharifi i wsp. – 80% [14], Safariego i Moosazadeha – 34% [8] oraz Aziziego i wsp. [18]. Może to wynikać z powszechnej dostępności i akceptowalności opium w społeczeństwie. Drugim najczęściej stosowanym narkotykiem było mleczko makowe, co również jest zbieżne z wynikami uzyskanymi przez Abbasiego i wsp. [12].

Stwierdzone przez autorów niniejszej pracy zwiększone ryzyko uzależnienia osób, których bliscy również stosują narkotyki, potwierdzają wyniki uzyskane przez innych badaczy (Sharifi i wsp. [14], Jafari i wsp. [19], Baghiani Moghadam i wsp. [20]).

Większość osób objętych badaniem nie miała wykształcenia wyższego. Podobne wyniki uzyskali Navidian i wsp. [21] oraz Mousavi i wsp. [22]. Z kolei w badaniu przeprowadzonym przez Abbasiego i wsp. większość badanych ukończyła co najmniej studia I. stopnia.

W niniejszym badaniu 67,2% wszystkich badanych podejmowało więcej niż jedną próbę zerwania z nałogiem. W badaniach Safariego i Moosazadeha odsetek ten wyniósł 62,6% [8], a w badaniu Madaniego i Emadiego – 77% [24]. W badaniu Noroozy Jovinani i wsp. [25] próbę zerwania z nałogiem podejmowano jedno- lub dwukrotnie (52%), trzykrotnie (16%) lub częściej niż trzykrotnie (32%). Z kolei Mustasa [26] stwierdza, że 50% wszystkich badanych próbowało zerwać z nałogiem częściej niż dwukrotnie. Głównym powodem powrotu do narkotyków w badaniu Safariego i Moosazadeha [8] były czynniki

ed that it shows the effects of social class deviation caused by addiction.

The results of our study also showed that most addicts were workers. Other scientists' results probably were similar to our study such as Sharifi *et al.* study about 91.6% [14]. This result due to job difficult status and their low income was justifiable.

In our study, the most common reason for using drug was enjoyment, but in the study [14] curiosity was mentioned as the main reason that this difference may show the cultural difference between two societies.

The drug use by subjects was mostly opium which was similar to studies as Abbasi's *et al.* research shown 66% [12], Sharifi *et al.* – 80% [14], Safari and Moosazadeh – 34% [8], and Azizi's *et al.* study [18]. This may be because of opium availability and its acceptability in the society. The second drug was opium sap which was the same with Abbasi's *et al.* [12] study.

The results of this study in terms of increased risk in those who had drug users in their families were consistent with Sharifi *et al.* [14], Jafari *et al.* [19], Baghiani Moghadam *et al.* study [20].

In our study, the most people were under diploma which was consistent with Navidian *et al.* [21] and Mousavi *et al.* study [22], but not consistent with Abbasi's *et al.* study in which addicts had diploma or more.

In our study, 67.2% of all subjects have tried to stop using drug more than one time. In Safari and Moosazadeh study about 62.6% [8], Madani and Emadi – 77% [24], Noroozy Jovinani *et al.* [25], the number of stopping drug was one or two times (52%), three times (16%), and more than three times 32%. In Mustasa's study [26], 50% of subjects have tried to stop using drug more than two times. The main reason of returning to drug use in Safari and i Moosazadeh study [8], physical factors related to unpleasant factors of stopping using drug had been mentioned. However, the participants in our study stated that their reason for returning to reuse was mostly mental factors which emphasizes the paying attention to psychological consulting by psychologists and psychiatrists along with removing the physical dependence.

In Safari and Moosazadeh [8], Amini *et al.* [27], Nazari *et al.* [28], Mutasa's study [26], socializing with friends had been considered as the most

fizyczne związane z nieprzyjemnymi konsekwencjami odstawienia narkotyków. Jednakże z niniejszego badania wynika, że przyczyną powrotu do narkotyków były przede wszystkim czynniki psychiczne, co wskazuje na znaczenie konsultacji psychologicznych i psychiatrycznych, które powinny towarzyszyć wyeliminowaniu fizycznego uzależnienia.

Safari i Moosazadeh [8], Amini i wsp. [27], Nazari i wsp. [28] oraz Mutasa [26] ustalili, że istotnym czynnikiem społecznym w kontekście uzależnienia są spotkania towarzyskie – jest to zbieżne z wynikami autorów niniejszej pracy (w 38,3% wszystkich przypadków osobą proponującą wzięcie narkotyku był znajomy).

Większość badanych przyznała, że narkotyk po raz pierwszy zażyła na przyjęciu towarzyskim – podobne ustalenia poczynili Azizi i wsp. [18] oraz Heidari i wsp. [9]. Uzyskane wyniki wskazują, że do osiągnięcia głównych celów profilaktycznych konieczne jest uwzględnienie wielu czynników, takich jak miejscowe przepisy dotyczące narkotyków, podnoszenie świadomości w poszczególnych warstwach społeczeństwa oraz zapewnienie odpowiedniej infrastruktury kulturalnej i sportowej.

Przeprowadzenie badania możliwe było dzięki wsparciu ze strony Wydziału Badawczego Uniwersytetu Medycznego Ahvaz Jundishapur (nr referencyjny: IR. AJUMS.REC.1394.419). W szczególności chcielibyśmy podziękować Wydziałowi Lekarskiemu za wyrażenie zgody na zbieranie danych w prowincji Chuzestan.

important social factor of addiction which was consistent with our study in which in most cases (38.3%) the first person who suggested drugs was a friend.

Most subjects in our study had mentioned that their first drug use was in a friendly party which was consistent with Azizi *et al.* [18] and Heidari *et al.* study [9]. Our results have shown that it is necessary to consider some issues including of provincial drug policy and increasing awareness at different levels of society and making appropriate cultural and sports spaces in order to achieve the primary preventive goals.

This study was supported by deputy of Research in Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences with reference number: IR. AJUMS.REC.1394.419. We has special thanks to Deputy of Treatment for given permission to collect the data in Khuzestan Province.

Piśmiennictwo

References

1. Brjas F, Gavari F, Muhammad Ali Zadeh S, Haghdoost A. Study of comments of hospitalized drug addicts in the drug rehabilitation centers in Kerman city on related factors in the tendency to use drugs in 2007-2008 to 2008-2009. *Res Behavioral Sci* 2012; 9: 279-286.
2. Schilling Mc Cann JA. *Psychiatric nursing: incredibly easy*. Lippincott Williams & Wilkins; Philadelphia 2009; 395-472.
3. United Nations Office on Drugs and Crime. *World drug report*. New York: United Nations Publications; 2015. Available at: https://www.unodc.org/documents/wdr2015/World_Drug_Report_2015.pdf
4. Raesdana F, Gharavy-nakhjavany A. Drug use market in Iran. *Social Welfare Quarterly* 2003; 3: 243-262. [Persian]
5. Rahimi Movaghar A, Sharifi V, Mohammadi MR, Farhoudian A, Sahimi Izadian E, Rad E, Goodarzi R, Nejatiasafa AA, Mansouri N. Research on substances use in Iran; 3 decades evaluation. *Hakim* 2006; 8: 37-44 [Persian].
6. Iranian Ministry of Health and Medical Education. *Practical guide for treatment of substance abusers*. First edition. Tehran. Iranian Ministry of Health and Medical Education; 2002 [Persian].
7. Parsian M, Hashemian K, Abolmaali Kh, Mirhashemi M. Prediction of drug attitude in adolescents based on family training risk factors for mental health in society: designing a model for prevention of addiction. *J Ardabil Univ Med Sci* 2015; 15: 198-206.
8. Safari M, Moosazadeh SN. Study of effective factors contributing to return to drug abuse in addicts referred to drug rehabilitation centers in Maragheh city in 2013-2014. *Scientific Journal of Shadid Beheshti School of Nursing and Midwifery* 2014; 24: 57-64 [Persian].

9. Heidari H, Sharif Malmir M, Kamran A, Beiranvand N. Comparison of Causes of Drug Abuse from the Viewpoint of Addicted Patients and Their Families. *J Health Syst Res* 2013; 8: 1017-1026.
10. Rahimi Movaghar A, Malayerikhah Langroodi Z, Delbarpour Ahmadi Sh, Amin Esmaeili M. A qualitative study of specific needs of women for treatment of addiction. *Iran J Psychiatry Clin Psychol* 2011; 17: 116-125 [Persian].
11. Becker SJ, Curry JF, Yang C. Factors that influence trajectories of change in frequency of substance use and quality of life among adolescents receiving a brief intervention. *J Subst Abuse Treat* 2011; 41: 294-304.
12. Abbasi A, Tazyky Sadegh A, Mardai A. The pattern of drug abuse based on drug abusers, based on demographic factors in self-announcer drug users in the city of Gorgan. *J Gorgan Uni Med Sci* 2006; 8: 22-27.
13. Shojaizadeh D, Rabiian M. Study of reasons of inclination to addiction in Tehran province and providing an educational program. *Iran's Health Journal* 1997; 26: 11-20.
14. Sharifi H, Khargani R, Sigari S, Imami H, Farhadi MH, Masjedi MR. Study of the relationship of individual factors on drug rehabilitation with successful detoxification. *Addiction Studies Journal* 2011; 12: 72-80.
15. Din Mohammadi MR, Amini K, Yazdan Khah MR. Survey of social and environmental factors related to the relapse of addiction in volunteer addicted individuals in welfare Organization of Zanjan. *J Zanjan Univ Med Sci* 2007; 15: 85-94 [Persian].
16. Asayesh H, Qorbani M, Salary H, Mansorian M, Safari R. The relation between individual and familial characteristics with substance abuse tendency. *J Gorgan Uni Med Sci* 2011; 12: 91-94 [Persian].
17. Qureishi Zadeh MA, Turabi K. Study of factors affecting drug dependence in self-referred addicts to drug rehabilitation centers in Tabriz. *Journal of Thought and Behavior* 2002; 8: 21-28.
18. Azizi A, Amirian F, Amirian M. Prevalence and associated factors of hepatitis C in self-abusers. *Hayat* 2011; 17: 55-61 [Persian].
19. Jafari S, Movaghar AR, Baharlou S, Spittal P, Craib KJ. Trends of substance use in Southern Iran: a qualitative study. *The Internet Journal of Epidemiology* 2008; 6.
20. Baghiani Moghadam MH, Fazel Poor SH, Rahai Z. A comparison of addicts and non-addicts viewpoint on causes of tendency to addiction. *Toloo-E-Behdasht* 2008; 7: 40-50 [Persian].
21. Navidian A, Davachi A, Bashar Doost N. Study of Personality characteristics of drug addicts in a rehabilitation centers in Zاهدان. *Hakim Research Journal* 2002; 5: 17-22.
22. Mousavi Gh, Ebrahimi A, Mohammadi MA, Salari Shahr Babaki J. Socio-economic characteristics of the drug addicts in drug rehabilitation center. Isfahan, 1996-1997. *Journal of Research in Medical Sciences* 1998; 3: 305-308.
23. Nazer M, Khaleghi A, Sayyadi AR. The prevalence of psychiatric disorders in opioid addicts. *Journal of Thought and Behavior* 2001; 7: 38-45.
24. Madani SG, Emadi SE. Effect of individual familial and social parameters on drug withdrawal in quit addicts referring to NA in Isfahan. *Journal of Zanjan University of Medical Sciences* 2005; 23: 55-56 [Persian].
25. Noroozy Jovinani S. Motivational interview as effective approach for gaining and maintenance of change. *Journal of Zanjan University of Medical Sciences* 2006; 30: 102-109 [Persian].
26. Mutasa HC. Risk factors associated with noncompliance with methadone substitution therapy (MST) and relapse among chronic opiate users in outer London community. *J Adv Nurs* 2001; 35: 97-107.
27. Amini K, Amini D, Afshar MF. A study on social and environmental factors which made addicts to relapse into drug abuse in Hamadan. *Journal of Zanjan University of Medical Sciences* 2006; 45: 41-47 [Persian].
28. Nazari I, Jamshidi F, Rahimi Z, Cheraghi M. Effective factors of addiction relapse among self-introducing addicts to drug addiction-quitting centers in Khuzestan Province, Iran; 2015. *International Journal of Pharmaceutical Research & Allied Sciences* 2016; 5: 174-181.

Adres do korespondencji

Maria Cheraghi
Menopause Andropause Research Center
Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences
Ahvaz, Iran
tel. +98 9163413086
e-mail: mariacheraghi@gmail.com

Address for correspondence

Maria Cheraghi
Menopause Andropause Research Center
Ahvaz Jundishapur University of Medical Sciences
Ahvaz, Iran
mobile: +98 9163413086
e-mail: mariacheraghi@gmail.com

